

**ΕΝΟΤΗΤΑ 1<sup>η</sup> : Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας**

Εἰ ἐν Ἰλίῳ Ἑλένη ἦν, ἀπέδοντο ἄν αὐτὴν τοῖς Ἑλλησιν οἱ Τρῶες, ἐκόντος γε ἢ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου. Οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβὴς ἦν ὁ Πρίαμος οὐδὲ οἱ ἄλλοι Τρῶες, ὥστε τοῖς σφετέροις σώμασι καὶ τοῖς τέκνοις καὶ τῇ πόλει κινδυνεύειν ἐβούλοντο, ὅπως Ἀλέξανδρος Ἑλένη συνοικῇ. Εἰ δέ τοι καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις ταῦτα ἐγίνωσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων, μάλιστα δὲ οἱ αὐτοῦ υἱεῖς, ὅποτε συμμίσγοιεν τοῖς Ἑλλησιν, ἀπώλλυντο, Πρίαμος, εἰ καὶ αὐτὸς Ἑλένη συνώκει, ἀπέδωκεν ἄν αὐτὴν Μενελάῳ, ἵνα αὐτὸς καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ ἀπαλλαγεῖεν τῶν παρόντων κακῶν. Ἀλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι οὐδὲ λέγουσιν αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν ἐπίστευον οἱ Ἕλληνες, ὥς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος ὅπως πανωλεθρίᾳ ἀπολόμενοι καταφανὲς τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις ποιήσωσι, ὥς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν.

Ἡρόδοτος, Ἱστορίη 2.120 (διασκευή)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Εἰ ἐν Ἰλίῳ Ἑλένη ἦν,<br>ἀπέδοντο ἄν αὐτὴν τοῖς Ἑλλησιν οἱ Τρῶες,<br>ἐκόντος γε ἢ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Αν η Ελένη βρισκόταν στην Τροία,<br>οι Τρῶες θα την ἔδιναν στους Ἕλληνες,<br>με τη θέληση ή χωρίς τη θέληση του<br>Αλέξανδρου.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβὴς ἦν Πρίαμος<br>οὐδὲ οἱ ἄλλοι Τρῶες,<br>ὥστε ἐβούλοντο κινδυνεύειν<br>τοῖς σφετέροις σώμασι καὶ τοῖς τέκνοις καὶ τῇ<br>πόλει,<br>ὅπως Ἀλέξανδρος συνοικῇ Ἑλένη.<br>Εἰ δέ τοι καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις ταῦτα<br>ἐγίνωσκον,<br>ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων,<br>μάλιστα δὲ οἱ αὐτοῦ υἱεῖς, ἀπώλλυντο,<br>ὅποτε συμμίσγοιεν τοῖς Ἑλλησιν,<br>Πρίαμος, εἰ καὶ αὐτὸς Ελένη συνώκει,<br>ἀπέδωκεν ἄν αὐτὴν Μενελάῳ,<br>ἵνα αὐτὸς καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ ἀπαλλαγεῖεν τῶν<br>παρόντων κακῶν.<br>Ἀλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι<br>οὐδὲ οἱ Ἕλληνες ἐπίστευον αὐτοῖς<br>λέγουσιν τὴν ἀλήθειαν,<br>ὥς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι,<br>τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος<br>πανωλεθρίᾳ ἀπολόμενοι<br>ὅπως ποιήσωσι τοῦτο καταφανὲς τοῖς ἀνθρώποις,<br>ὥς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων<br>μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν. | Γιατί βέβαια δεν ήταν τόσο παράφρονas ο<br>Πρίαμος<br>οὔτε οἱ ἄλλοι Τρῶες,<br>ὥστε να βάζουν σε κίνδυνο<br>τη ζωή τη δική τους και των παιδιών τους και<br>της πόλης τους,<br>για να ζει ο Αλέξανδρος μαζί με την Ελένη.<br>Κι αν βέβαια και στα πρώτα χρόνια είχαν αυτή<br>τη γνώμη,<br>ὅταν πολλοὶ ἄλλοι Τρῶες<br>και μάλιστα και τα παιδιά του, σκοτώνονταν<br>ὅσες φορές συγκρούονταν με τους Ἕλληνες,<br>ο Πρίαμος, ἀκόμη κι αν συγκατοικούσε ο ἴδιος<br>με την Ελένη,<br>θα την επέστρεφε στο Μενέλαο,<br>για να απαλλαγούν ο ἴδιος και οἱ υπήκοοί του<br>ἀπὸ τις συμφορὲς της εποχῆς τους.<br>Αλλά δεν εἶχαν την Ελένη, για να την<br>επιστρέψουν<br>οὔτε τους πίστευαν οἱ Ἕλληνες,<br>παρόλο που αυτοί ἔλεγαν την ἀλήθεια,<br>ὅπως ἐγὼ πιστεύω,<br>επειδὴ ο θεὸς μηχανευόταν<br>με την ολοκληρωτικὴ τους καταστροφή<br>να κάνουν ολοφάνερο στους ἀνθρώπους αὐτό<br>ὅτι δηλαδή για τις μεγάλες ἀδικίες<br>μεγάλες εἶναι και οἱ τιμωρίες ἀπὸ τους θεοὺς. |

Ὅστε προσήκει τούτους **εὐδαιμονεστάτους** ἡγεῖσθαι, οἵτινες ὑπὲρ **μεγίστων** καὶ **καλλίστων** κινδυνεύσαντες οὕτω τὸν βίον ἐτελεύτησαν, οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὐτῶν τῇ τύχῃ οὐδ' ἀναμείναντες τὸν αὐτόματον θάνατον, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιστον. Καὶ γάρ τοι ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνήμαι, ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί· οἱ πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνοῦνται δὲ ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετὴν. Καὶ γάρ τοι θάπτονται δημοσία, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξιους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους τιμᾶσθαι. Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ μακαρίζω τοῦ θανάτου καὶ ζηλῶ, καὶ μόνοις τούτοις ἀνθρώπων οἶμαι **κρεῖττον** εἶναι γενέσθαι, οἵτινες, ἐπειδὴ θνητῶν σωμάτων ἔτυχον, ἀθάνατον μνήμην **διὰ τὴν ἀρετὴν** αὐτῶν κατέλιπον.

|                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ὅστε προσήκει τούτους εὐδαιμονεστάτους<br>ἡγεῖσθαι,<br>οἵτινες ὑπὲρ μεγίστων καὶ καλλίστων<br>κινδυνεύσαντες<br>οὕτω τὸν βίον ἐτελεύτησαν,<br>οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὐτῶν τῇ τύχῃ                                                                              | Επομένως ταιριάζει να θεωρούμε αυτούς πάρα<br>πολύ ευτυχισμένους,<br>οι οποίοι αφού κινδύνευσαν για τα πιο μεγάλα<br>και τα πιο ωραία<br>έτσι τελείωσαν τη ζωή τους,<br>χωρίς να εμπιστευθούν τους εαυτούς τους στην<br>τύχη                                                                                                  |
| οὐδ' ἀναμείναντες τὸν αὐτόματον θάνατον,<br>ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιστον.<br>Καὶ γάρ τοι ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνήμαι,<br>ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί·<br>οἱ πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί,<br>ὑμνοῦνται δὲ ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετὴν. | οὔτε να περιμένουν το φυσικό θάνατο,<br>αλλά με το να προτιμήσουν τον πιο ωραίο.<br>Και γι' αυτό βέβαια είναι αγέραστες οι μνήμες<br>τους<br>και αξιοζήλευτες οι τιμές τους απ' όλους τους<br>ανθρώπους·<br>αυτοὶ πενθοῦνται λόγω της φύσης τους ως<br>θνητοί,<br>εξυμνοῦνται όμως ως ἀθάνατοι λόγω της<br>γενναιότητάς τους. |
| Καὶ γάρ τοι θάπτονται δημοσία,<br>καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ<br>σοφίας καὶ πλούτου,<br>ὡς ἀξιους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ<br>τετελευτηκότας<br>ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους τιμᾶσθαι.                                                    | Και γι' αυτό βέβαια θάβονται με δημόσια<br>φροντίδα<br>και καθιερώνονται αγώνες δύναμης και σοφίας<br>και πλούτου προς τιμή τους,<br>με την ιδέα ότι (επειδή) εἶναι ἄξιοι αυτοὶ που<br>ἔχουν σκοτωθεῖ στον πόλεμο<br>να τιμούνται με τις ἴδιες τιμές με τους<br>ἀθανάτους.                                                    |
| Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ μακαρίζω τοῦ θανάτου<br>καὶ ζηλῶ,<br>καὶ μόνοις τούτοις ἀνθρώπων οἶμαι κρεῖττον<br>εἶναι γενέσθαι,<br>οἵτινες, ἐπειδὴ θνητῶν σωμάτων ἔτυχον,<br>ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν<br>κατέλιπον.                                      | Εγὼ λοιπόν και τους καλοτυχίζω και τους<br>ζηλεύω για το θάνατό τους<br>και νομίζω ότι μόνο αυτοὶ ἀπὸ τους ἀνθρώπους<br>ἄξιζαν να ζήσουν,<br>οι οποίοι, αφού ἔλαβαν θνητά σώματα,<br>κληροδότησαν ἀθάνατη μνήμη λόγω της<br>ἀνδρείας τους.                                                                                    |

Λυσίας, Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς 79-81

# ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

## ΟΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

### ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ- ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

Υπάρχουν τρεις βαθμοί για τα επίθετα και τα επιρρήματα: ο θετικός, ο συγκριτικός και ο υπερθετικός.

#### 1) Επίθετα

##### **A. Ομαλά παραθετικά**

Οι καταλήξεις των παραθετικών είναι:

- τερος, -τερα, -τερον= για τον συγκριτικό
- τατος, – τατη, -τατον= για τον υπερθετικό

**Προσέχουμε:**

**Στα παραθετικά σε –ότερος, – ότατος ο χαρακτήρας –ο του θέματος:**

**α) διατηρείται, όταν η συλλαβή μπροστά από το –ο είναι φύσει ή θέσει μακρόχρονη.**

Φύσει μακρόχρονη: μια συλλαβή είναι φύσει μακρόχρονη, όταν περιλαμβάνει ένα μακρόχρονο φωνήεν, όπως το ω και το η (ή κάποιο από τα δίχρονα όπως το α το υ και το ι, όταν είναι μακρά) ή κάποια μακρόχρονη δίφθογγο όπως τα αι, οι, ει, αυ, ευ, ηυ, ου, α

Θέσει μακρόχρονη: μια συλλαβή είναι θέσει μακρόχρονη, αν έχει βραχύχρονο φωνήεν όπως το ο και το ε ή όπως το α το υ και το ι (όταν είναι βραχύχρονα) αλλά ύστερα από αυτό ακολουθούν στην ίδια λέξη δύο ή περισσότερα σύμφωνα ή ένα διπλό σύμφωνο (ξ, ψ, ζ).

##### **φύσει μακρόχρονες συλλαβές**

ξηρός, ξηρ- ότερος , ξηρ-ότατος

γενναῖος, γενναι-ότερος, γενναι- ότατος

**Προσέχουμε** :Οι δίφθογγοι θεωρούνται μακρόχρονες, με εξαίρεση την αι και την οι, ο οποίες, όταν είναι το τέλος μιας λέξης θεωρούνται βραχύχρονες.

##### **θέσει μακρόχρονες συλλαβές**

(στο πρώτο παράδειγμα μετά το βραχύ φωνήεν ακολουθούν δύο σύμφωνα, ενώ στο δεύτερο παράδειγμα ακολουθεί ένα διπλό)

σεμνός, σεμν-ότερος, σεμν-ότατος

ἔνδοξ-ος, ἔνδοξ-ότερος, ἔνδοξ-ότατος

**β) εκτείνεται σε –ω, όταν η συλλαβή μπροστά από το –ο είναι βραχύχρονη.**

νέος, νε-ώτερος, νε-ώτατος

σοφός, σοφ-ώτερος, σοφ-ώτατος

(Τα ε και ο είναι βραχέα φωνήεντα. Επίσης, δεν ακολουθούν τη συλλαβή περισσότερα από ένα σύμφωνα ή ένα διπλό.)

**Εξαίρεση στον παραπάνω κανόνα είναι τα επίθετα: στενός, κενός, ξερός**

στενός, στεν-ότερος, στεν-ότατος

**Η συλλαβή με δίχρονο θεωρείται συνήθως βραχύχρονη.**

Παραδείγματος χάριν στο επίθετο, ήσυχος, το ,υ, είναι βραχύ.

Επομένως τα παραθετικά του στους άλλους δύο βαθμούς είναι ,ήσυχώτερος, ήσυχώτατος.

**Επίσης είναι βραχύχρονη συλλαβή στα επίθετα που λήγουν σε :**

–ἄκος (μαλακός- μαλακώτερος- μαλακώτατος)

–ἄλος(ὀμαλός- ὀμαλώτερος-ὀμαλώτατος)

–ἄνος (πιθανός- πιθανώτερος- πιθανώτατος)

–ἄρος (μιαρός- μιαρώτερος- μιαρώτατος)

–ἄτος(δυνατός- δυνατώτερος- δυνατώτατος)

–ῖος (ἄξιος- ἀξιώτερος – ἀξιώτατος)

–ῖμος (ὠφέλιμος- ὠφελιμώτερος- ὠφελιμώτατος)

–ῖκος ( ἄδικος- ἀδικώτερος- ἀδικώτατος)

–ῖνος

–ῦρος (γλαφυρός- γλαφυρώτερος- γλαφυρώτατος)

**Εξαιρέσεις ( με το δίχρονο της παραλήγουσας μακρό) :**

**1)Τα επίθετα:**

τρᾶνός

ἀνιᾶρός

φλύᾶρος

ἄκρᾶτος

ἀνιᾶτος

ἐπάρᾶτος

ἰσχῦρός

τρᾶνός – τρανότερος– τρανότατος

ἀνιᾶρός- ἀνιαρότερος- ἀνιαρότατος

φλύᾶρος- φλυαρότερος– φλυαρότατος

ἰσχυρός- ἰσχυρότερος– ἰσχυρότατος

## 2) Τα επίθετα:

λιτός                      ακριβός                      φιλός(λεπτός)                      στυφός                      πρᾶος

## 3) Επίθετα σύνθετα με δεύτερο συνθετικό τα ουσιαστικά:

–θυμός      –κῦρος      –κίνδυνος      –νίκη      –λύπη      –τιμή      –ψυχή

ἔντιμος ( ἔχει δεύτερο συνθετικό τη λέξη τιμή. Επομένως το δίχρονο ,ι, είναι μακρό)

Άρα :**ἔντιμος- ἔντιμότερος- ἔντιμότατος**

### Προσέχουμε(συμπέρασμα):

Τα δίχρονα των επιθέτων πριν την κατάληξη είναι βραχέα με εξαίρεση τα :

1) τρανός, άνιαρός, φλύαρος, ἄκρατος, ανίατος, ἐπάρατος, ἰσχυρός

2) λιτός, ακριβός, φιλός, στυφός, πρᾶος

3) τα σύνθετα με β' συνθετικό:

θυμός, - κῦρος,- κίνδυνος, – νίκη,- λύπη,- τιμή, – ψυχή

### Παραθετικά σε –έστερος, -έστατος

Τα παραθετικά των επιθέτων που **λήγουν σε –ων, -ων, -ον**( γεν. –ονος)

π.χ εὐδαίμων, εὐδαιμονέστερος, εὐδαιμονέστατος

σώφρων, σωφρονέστερος, σωφρονέστατος.

Τα παραθετικά των επιθέτων που **λήγουν σε –ης, -ης, -ες**.

ἀληθής- ἀληθέστερος- ἀληθέστατος

### Παραθετικά σε –ούστερος,-ούστατος

Το επίθετο **ἀπλοῦς**

Όσα επίθετα έχουν ως δεύτερο συνθετικό **νοῦς**( εὔνους, δύσνους)

ἀπλοῦς- ἀπλούστερος- ἀπλούστατος

εὔνους- εὐνούστερος- εὐνούστατος

| κατηγορία    | βαθμός      | παραθετικά                                                     |
|--------------|-------------|----------------------------------------------------------------|
| -ος, -η, -ον | θετικός     | ὁ πτωχ-ός, ἡ πτωχ-ή, τὸ πτωχ-όν                                |
|              | συγκριτικός | ὁ <b>πτωχό</b> -τερος, <b>πτωχο</b> -τέρα, <b>πτωχό</b> -τερον |
|              | υπερθετικός | ὁ <b>πτωχό</b> -τατος, <b>πτωχο</b> -τάτη, <b>πτωχό</b> -τατον |
| -ος, -η, -ον | θετικός     | ὁ σοφός, ἡ σοφή, τὸ σοφόν                                      |
|              | συγκριτικός | ὁ <b>σοφώ</b> -τερος, <b>σοφω</b> -τέρα, <b>σοφώ</b> -τερον    |
|              | υπερθετικός | ὁ <b>σοφώ</b> -τατος, <b>σοφω</b> -τάτη, <b>σοφώ</b> -τατον    |

|                  |             |                                           |
|------------------|-------------|-------------------------------------------|
| -ος, -α, -ον     | θετικός     | ὁ νέος, ἡ νέα, τὸ νέον                    |
|                  | συγκριτικός | ὁ νεώ-τερος, νεω-τέρα, νεώ-τερον          |
|                  | υπερθετικός | ὁ νεώ-τατος, νεω-τάτη, νεώ-τατον          |
| -υς, -εῖα, -υ    | θετικός     | ὁ βαρὺς, ἡ βαρεῖα, τὸ βαρὺ                |
|                  | συγκριτικός | ὁ βαρύ-τερος, βαρυ-τέρα, βαρύ-τερον       |
|                  | υπερθετικός | ὁ βαρύ-τατος, -βαρυτάτη, βαρύ-τατον       |
| -ης, -ης, -ες    | θετικός     | ὁ ἀληθής, ἡ ἀληθής, τὸ ἀληθές             |
|                  | συγκριτικός | ὁ ἀληθέσ-τερος, ἀληθεσ-τέρα, ἀληθέσ-τερον |
|                  | υπερθετικός | ὁ ἀληθέσ-τατος, ἀληθέσ-τάτη, ἀληθέσ-τατον |
| ας, -αινα, -αν   | θετικός     | ὁ μέλας ἢ μέλαινα, τὸ μέλαν               |
|                  | συγκριτικός | ὁ μελάν-τερος, μελαν-τέρα, μελάν-τερον    |
|                  | υπερθετικός | ὁ μελάν-τατος, μελαν-τάτη, μελάν-τατον    |
| -εις, -εσσα, -εν | θετικός     | ὁ χαρίεις ἢ χαρίεσσα, τὸ χαρίεν           |
|                  | συγκριτικός | ὁ χαριέσ-τερος, χαριεσ-τέρα, χαριέσ-τερον |
|                  | υπερθετικός | ὁ χαριέσ-τατος, χαριεσ-τάτη, χαριέσ-τατον |
| σύνθετα          | θετικός     | ὁ ἄχαρις ἢ ἄχαρις, τὸ ἄχαρι               |
|                  | συγκριτικός | ὁ ἀχαρίσ-τερος, ἀχαρισ-τέρα, ἀχαρίσ-τερον |
|                  | υπερθετικός | ὁ ἀχαρίσ-τατος, ἀχαρισ-τάτη, ἀχαρίσ-τατον |

| θετικός                            | συγκριτικός                     | υπερθετικός                     |
|------------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|
| ὁ ξηρός, ἡ ξηρά, ὄν                | ὁ ξηρότερος, -οτέρα, -οτερον    | ὁ ξηρότατος, -οτάτη, -οτατον    |
| ὁ πτωχός, ἡ πτωχή (ός), τὸ πτωχόν  | ὁ πτωχότερος, -οτέρα, -οτερον   | ὁ πτωχότατος, -οτάτη, -οτατον   |
| ὁ γενναῖος, ἡ γενναία, τὸ γενναῖον | ὁ γενναιότερος, -οτέρα, -οτερον | ὁ γενναιότατος, -οτάτη, -οτατον |
| ὁ θερμός, ἡ θερμή, τὸ θερμόν       | ὁ θερμότερος, -οτέρα, -οτερον   | ὁ θερμότατος, -οτάτη, -οτατον   |
| ὁ ἔνδοξος, ἡ ἔνδοξος, τὸ ἔνδοξον   | ὁ ἐνδοξότερος, -οτέρα, -οτερον  | ὁ ἐνδοξότατος, -οτάτη, -οτατον  |
| ὁ νέος, ἡ νέα, τὸ νέον             | ὁ νεώ-τερος, -ωτέρα, -ώτερον    | ὁ νεώ-τατος, -ωτάτη, -ώτατον    |
| ὁ σοφός, ἡ σοφή, τὸ σοφόν          | ὁ σοφώ-τερος, -ωτέρα, -ώτερον   | ὁ σοφώ-τατος, -ωτάτη, -ώτατον   |

Τα παραθετικά γράφονται με -ο, όταν η παραλήγουσα είναι συλλαβή φύσει μακρόχρονη ή θέσει μακρόχρονη.

Τα παραθετικά γράφονται με -ω, όταν η παραλήγουσα είναι συλλαβή βραχύχρονη.

● Έχουν το δίχρονο **μακρό**, άρα γράφονται με **-ο**, τα επίθετα:

- άνιάρος, άνιαρ-ότερος, άνιαρ-ότατος > εἷς μέν, οἶμαι, σιτίων καὶ μέθης **άνιάρότερος**
- ισχυρός, ισχυρ-ότερος, ισχυρ-ότατος > **ισχυρότερος** γενήσομαι πρὸς τὴν κρίσιν, άνδρός
- ψιλός, ψιλ-ότερος, ψιλ-ότατος > ὁ μὲν γάρ δασυτέρῳ τῷ πνεύματι ἀναφωνεῖται, τὸ δὲ **ψιλοτέρῳ**.
- φλύαρος, φλυαρ-ότερος, φλυαρ-ότατος > καὶ τί ὠφεληθήσεται; **φλυαρότερος** ἔσται καὶ **ἀκαιρότερος** ἢ νῦν ἔστιν
- πρᾶος, πρα-ότερος, πρα-ότατος > ἄτερος δὲ **πραότερος** ἐδόκει περὶ πάντα καὶ ταῖς ὁρμαῖς φύσει **μαλακώτερος** εἶναι
- λιτός, λιτ-ότερος, λιτ-ότατος > Ἦν δὲ **καρτερικώτατος** καὶ **λιτότατος**, ἀπύρῳ τροφῇ χρώμενος

● αυτά που είναι σύνθετα με β' συνθετικό τα ουσιαστικά **λύπη, κίνδυνος, ψυχή, θυμός, τιμή, νίκη και κύρος, π.χ.**

- περί-λυπος, περιλυπ-ότερος, περιλυπ-ότατος
- ἐπι-κίνδυνος, επικινδυν-ότερος, επικινδυν-ότατος
- εὖ-ψυχος, εὐψυχ-ότερος, εὐψυχ-ότατος

- μεγά-θυμος, μεγαθυμ-ότερος, μεγαθυμ-ότατος
- ἔν-τιμος, ἐντιμ-ότερος, ἐντιμ-ότατος
- ἔγ-κυρος, ἐγκυρ-ότερος, ἐγκυρ-ότατος

• Έχουν το δίχρονο βραχύ τα επίθετα που λήγουν σε:

-ιος, -ικος, -ιμος, -ινος, π.χ.

- ὅσ-ιος, ὅσι-ώτερος, ὅσι-ώτατος
- πολιτ-ικός, πολιτικ-ώτερος, πολιτικ-ώτατος
- ὠφέλ-ιμος, ὠφελιμ-ώτερος, ὠφελιμ-ώτατος, δόκ-ιμος, δοκιμ-ώτερος, δοκιμ-ώτατος.
- ἀνθρώπ-ινος, ἀνθρωπιν-ώτερος, ῥαδ-ινός, ῥαδιν-ώτερος, ῥαδιν-ώτατος

-ακος, -αλος, -αμος, -ανος, -ατος, π.χ.

1. μαλ-ακός, μαλακ-ώτερος, μαλακ-ώτατος
2. ἀπ-αλός, ἀπαλ-ώτερος, ἀπαλ-ώτατος
3. ἰτ-αμός, ἡ, ὄν, ἰταμ-ώτερος, ἰταμ-ώτατος
4. ἀμήχ-ανος, ἀμηχαν-ώτερος, ἀμηχαν-ώτατος
5. δυν-ατός, δυνατ-ώτερος, δυνατ-ώτατος.

-αρος, -υρος, -χος, π.χ.

- καθα-ρός, καθαρ-ώτερος, καθαρ-ώτατος
- βδελ-υρός, βδελυρ-ώτερος, βδελυρ-ώτατος
- ἥσυ-χος ἡσυχ-ώτερος, ἡσυχ-ώτατος.
- α)-έστερος, -έστατος

Τα τριτόκλιτα επίθετα σε -ων, -ον (γεν. -ονος) και τα επίθετα ἄκρατος, ἄσμενος, ἐρρωμένος και πένης σχηματίζονται με τις καταλήξεις -έστερος, -έστατος:

| βαθμός      | παραθετικά                            |
|-------------|---------------------------------------|
| θετικός     | ὁ σώφρων, ἡ σώφρων, τὸ σῶφρον         |
| συγκριτικός | ὁ σῶφρον-έστερος, -εστέρα, -έστερον   |
| υπερθετικός | ὁ σῶφρον-έστατος, -εστάτη, -έστατον   |
| θετικός     | ὁ εὐδαίμων, ἡ εὐδαίμων, τὸ εὐδαιμον   |
| συγκριτικός | ὁ εὐδαιμον-έστερος, -εστέρα, -έστερον |
| υπερθετικός | ὁ εὐδαιμον-έστατος, -εστάτη, -έστατον |
| θετικός     | ὁ ἄκρατος, ἡ ἄκρατος, τὸ ἄκρατον      |
| συγκριτικός | ὁ ἄκρατ-έστερος, -εστέρα, -έστερον    |
| υπερθετικός | ὁ ἄκρατ-έστατος, -εστάτη, -έστατον    |
| θετικός     | ὁ ἄσμενος, ἡ ἀσμένη, τὸ ἄσμενον       |
| συγκριτικός | ὁ ἀσμεν-έστερος, -εστέρα, -έστερον    |
| υπερθετικός | ὁ ἀσμεν-έστατος, -εστάτη, -έστατον    |
| θετικός     | ὁ ἐρρωμένος, ἡ ἐρρωμένη, τὸ ἐρρωμένον |
| συγκριτικός | ὁ ἐρρωμεν-έστερος, -εστέρα, -έστερον  |
| υπερθετικός | ὁ ἐρρωμεν-έστατος, -εστάτη, -έστατον  |
| θετικός     | ὁ πένης, ἡ πένης                      |
| συγκριτικός | ὁ, πεν-έστερος, -εστέρα, έστερον      |
| υπερθετικός | ὁ ἡ πεν-έστατος, -εστάτη, -έστατον    |

### β) -ούστερος, -ούστατος

Το επίθετο **άπλοῦς** και τα συνηρημένα επίθετα της β' κλίσης με β' συνθετικό το όνομα **νοῦς** σχηματίζουν τα παραθετικά τους σε **-ούστερος, -ούστατος**, π.χ.

| βαθμός      | παραθετικά                                                         |
|-------------|--------------------------------------------------------------------|
| θετικός     | ὁ ἀπλοῦς, ἡ ἀπλῆ, τὸ ἀπλοῦν                                        |
| συγκριτικός | ἀπλ- <b>ούστερος</b> , ἀπλ- <b>ουστέρα</b> , ἀπλ- <b>ούστερον</b>  |
| υπερθετικός | ἀπλ- <b>ούστατος</b> , -ἀπλ- <b>ουστάτη</b> , ἀπλ- <b>ούστατον</b> |
| θετικός     | ὁ εὖνους, ἡ εὖνους, τὸ εὖνουν                                      |
| συγκριτικός | εὖν- <b>ούστερος</b> , εὖν- <b>ουστέρα</b> , εὖν- <b>ούστερον</b>  |
| υπερθετικός | εὖν- <b>ούστατος</b> , εὖν- <b>ουστάτη</b> , εὖν- <b>ούστατον</b>  |

### γ) -ίστερος, -ίστατος

Τα μονοκατάληκτα επίθετα **ἄρπαξ**, **βλάξ**, **λάλος**, **κλέπτης**, **πλεονέκτης** σχηματίζουν τα παραθετικά τους σε **-ίστερος, -ίστατος**, όπως δηλαδή σχηματίζονται τα παραθετικά του ἄχαρις

| βαθμός      | παραθετικά                                                                    |
|-------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| θετικός     | ὁ ἄρπαξ, ἡ ἄρπαξ, (θ. ἀρπαγ-)                                                 |
| συγκριτικός | ἀρπαγ- <b>ίστερος</b> , ἀρπαγ- <b>ιστέρα</b> , ἀρπαγ- <b>ίστερον</b>          |
| υπερθετικός | ἀρπαγ- <b>ίστατος</b> , ἀρπαγ- <b>ιστάτη</b> , ἀρπαγ- <b>ίστατον</b>          |
| θετικός     | ὁ βλάξ, ἡ βλάξ, (θ. βλακ-)                                                    |
| συγκριτικός | βλακ- <b>ίστερος</b> , βλακ- <b>ιστέρα</b> , βλακ- <b>ίστερον</b>             |
| υπερθετικός | βλακ- <b>ίστατος</b> , βλακ- <b>ιστάτη</b> , βλακ- <b>ίστατον</b>             |
| θετικός     | ὁ λάλος, ἡ λάλος, (θ. λαλο-)                                                  |
| συγκριτικός | λαλ- <b>ίστερος</b> , λal- <b>ιστέρα</b> , λal- <b>ίστερον</b>                |
| υπερθετικός | λαλ- <b>ίστατος</b> , λal- <b>ιστάτη</b> , λal- <b>ίστατον</b>                |
| θετικός     | ὁ κλέπτης, ἡ κλέπτης, (θ. κλεπτα-)                                            |
| συγκριτικός | κλεπτ- <b>ίστερος</b> , κλεπτ- <b>ιστέρα</b> , κλεπτ- <b>ίστερον</b>          |
| υπερθετικός | κλεπτ- <b>ίστατος</b> , κλεπτ- <b>ιστάτη</b> , κλεπτ- <b>ίστατον</b>          |
| θετικός     | ὁ πλεονέκτης, ἡ πλεονέκτης, (θ. πλεονεκτα-)                                   |
| συγκριτικός | πλεονεκτ- <b>ίστερος</b> , πλεονεκτ- <b>ιστέρα</b> , πλεονεκτ- <b>ίστερον</b> |
| υπερθετικός | πλεονεκτ- <b>ίστατος</b> , πλεονεκτ- <b>ιστάτη</b> , πλεονεκτ- <b>ίστατον</b> |

### δ) -αίτερος, -αίτατος

Το επίθετο **παλαιός** σχηματίζει τα παραθετικά του με θέμα το επίρρημα πάλαι σε **-αίτερος, -αίτατος**. Ανάλογα με το παλαιός σχηματίστηκαν και τα παραθετικά των επιθέτων **γεραιός** (= γέροντας, σεβαστός) και **σχολαῖος** (= αργός, αργοκίνητος)

| βαθμός      | παραθετικά                                                        |
|-------------|-------------------------------------------------------------------|
| θετικός     | ὁ παλαιός, ἡ παλαιά, τὸ παλαιόν (θ. πάλα-)                        |
| συγκριτικός | παλ- <b>αίτερος</b> , παλ- <b>αιτέρα</b> , παλ- <b>αίτερον</b>    |
| υπερθετικός | παλ- <b>αίτατος</b> , παλ- <b>αιτάτη</b> , παλ- <b>αίτατον</b>    |
| θετικός     | ὁ γεραιός, ἡ γεραιά, τὸ γεραιόν (θ. γεραι-)                       |
| συγκριτικός | γερ- <b>αίτερος</b> , γερ- <b>αιτέρα</b> , γερ- <b>αίτερον</b>    |
| υπερθετικός | γερ- <b>αίτατος</b> , γερ- <b>αιτάτη</b> , γερ- <b>αίτατον</b>    |
| θετικός     | ὁ σχολαῖος, ἡ σχολαία, τὸ σχολαῖον (θ. σχολαι-)                   |
| συγκριτικός | σχολ- <b>αίτερος</b> , σχολ- <b>αιτέρα</b> , σχολ- <b>αίτερον</b> |
| υπερθετικός | σχολ- <b>αίτατος</b> , σχολ- <b>αιτάτη</b> , σχολ- <b>αίτατον</b> |

- Από αυτά αποσπάστηκε η κατάληξη **-αίτερος, -αίτατος** με την οποία σχηματίζουν τα παραθετικά τους ορισμένα επίθετα σε **-ος**

| <b>βαθμός</b> | <b>παραθετικά</b>                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| θετικός       | ὁ ἴσος, ἡ ἴση, τὸ ἴσον                                                                                                                                                                                                              |
| συγκριτικός   | ἰσ- <b>αίτερος</b> , ἰσ- <b>αιτέρα</b> , ἰσ- <b>αίτερον</b>                                                                                                                                                                         |
| υπερθετικός   | ἰσ- <b>αίτατος</b> , ἰσ- <b>αιτάτη</b> , ἰσ- <b>αίτατον</b>                                                                                                                                                                         |
| θετικός       | ὁ ὄψιος, ἡ ὄψια, τὸ ὄσιον (= ὀψιμος)                                                                                                                                                                                                |
| συγκριτικός   | ὄψι- <b>αίτερος</b> , ὄψι- <b>αιτέρα</b> , ὄψι- <b>αίτερον</b>                                                                                                                                                                      |
| υπερθετικός   | ὄψι- <b>αίτατος</b> , ὄψι- <b>αιτάτη</b> , ὄψι- <b>αίτατον</b>                                                                                                                                                                      |
| θετικός       | ὁ πλησίος, ἡ πλησία, τὸ πλησίον (= κοντινός)                                                                                                                                                                                        |
| συγκριτικός   | πλησι- <b>αίτερος</b> , πλησι- <b>αιτέρα</b> , πλησι- <b>αίτερον</b>                                                                                                                                                                |
| υπερθετικός   | πλησι- <b>αίτατος</b> , πλησι- <b>αιτάτη</b> , πλησι- <b>αίτατον</b>                                                                                                                                                                |
| θετικός       | ὁ πρῶος, ἡ πρῶα, τὸ πρῶον (< πρώιος = πρωινός)                                                                                                                                                                                      |
| συγκριτικός   | πρω- <b>αίτερος</b> , πρω- <b>αιτέρα</b> , πρω- <b>αίτερον</b>                                                                                                                                                                      |
| υπερθετικός   | πρω- <b>αίτατος</b> , πρω- <b>αιτάτη</b> , πρω- <b>αίτατον</b>                                                                                                                                                                      |
| θετικός       | ὁ εὐδιος, ἡ εὐδιος, τὸ εὐδιον (= γαλήνιος, καλοκαιρινός)                                                                                                                                                                            |
| συγκριτικός   | εὐδι- <b>αίτερος</b> , εὐδι- <b>αιτέρα</b> , εὐδι- <b>αίτερον</b><br>εὐδι- <b>έστερος</b> , εὐδι- <b>εστέρα</b> , εὐδι- <b>έστερον</b>                                                                                              |
| υπερθετικός   | εὐδι- <b>αίτατος</b> , εὐδι- <b>αιτάτη</b> , εὐδι- <b>αίτατον</b><br>εὐδι- <b>έστατος</b> , εὐδι- <b>εστάτη</b> , εὐδι- <b>έστατον</b>                                                                                              |
| θετικός       | ὁ ἥσυχος, ἡ ἥσυχος, τὸ ἥσυχον                                                                                                                                                                                                       |
| συγκριτικός   | ἥσυχ- <b>αίτερος</b> , ἥσυχ- <b>αιτέρα</b> , ἥσυχ- <b>αίτερον</b><br>ἥσυχ- <b>ώτερος</b> , ἥσυχ- <b>ωτέρα</b> , ἥσυχ- <b>ώτερον</b>                                                                                                 |
| υπερθετικός   | ἥσυχ- <b>αίτατος</b> , ἥσυχ- <b>αιτάτη</b> , ἥσυχ- <b>αίτατον</b><br>ἥσυχ- <b>ώτατος</b> , ἥσυχ- <b>ωτάτη</b> , ἥσυχ- <b>ώτατον</b>                                                                                                 |
| θετικός       | ὁ ἴδιος, ἡ ἴδια, τὸ ἴδιον                                                                                                                                                                                                           |
| συγκριτικός   | ιδι- <b>αίτερος</b> , ιδι- <b>αιτέρα</b> , ιδι- <b>αίτερον</b><br>ιδι- <b>ώτερος</b> , ιδι- <b>ωτέρα</b> , ιδι- <b>ώτερον</b>                                                                                                       |
| υπερθετικός   | ιδι- <b>αίτατος</b> , ιδι- <b>αιτάτη</b> , ιδι- <b>αίτατον</b><br>ιδι- <b>ώτατος</b> , ιδι- <b>ωτάτη</b> , ιδι- <b>ώτατον</b>                                                                                                       |
| θετικός       | ὁ φίλος, ἡ φίλη, τὸ φίλον                                                                                                                                                                                                           |
| συγκριτικός   | φιλ- <b>αίτερος</b> , φιλ- <b>αιτέρα</b> , φιλ- <b>αίτερον</b><br>φίλ- <b>τερος</b> , φίλ- <b>τέρα</b> , φίλ- <b>τερον</b><br>φιλ- <b>ίων</b> , φιλ- <b>ίων</b> , φίλ- <b>ιον</b><br>μᾶλλον φίλος, μᾶλλον φίλη, μᾶλλον φίλον        |
| υπερθετικός   | φιλ- <b>αίτατος</b> , φιλ- <b>αιτάτη</b> , φιλ- <b>αίτατον</b><br>φίλ- <b>τατος</b> , φίλ- <b>τάτη</b> , φίλ- <b>τατον</b><br>φίλ- <b>ιστος</b> , φιλ- <b>ίστη</b> , φίλ- <b>στον</b><br>μάλιστα φίλος, μάλιστα φίλη, μάλιστα φίλον |

Μερικά επίθετα δε σχηματίζουν τα παραθετικά τους με τις παραθετικές καταλήξεις -τερος, -τατος, αλλά με τις καταλήξεις:

- για τον συγκριτικό: **-ίων** (αρσ. θηλ.) **-ιον** (ουδ.)
- για τον υπερθετικό: **-ιστος, -ίστη, -ιστον**

Επειδή τα παραθετικά αυτά σχηματίζονται πολλές φορές με διάφορες φθογγικές παθήσεις ή με θέμα διαφορετικό από το θέμα του θετικού, λέγονται **ανώμαλα παραθετικά**.

| θετικός                           | συγκριτικός                                                                                                  | υπερθετικός                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ὁ αἰσχροός, ἡ αἰσχροά, τὸ αἰσχρόν | ὁ ἢ αἰσχ-ίων, τὸ αἰσχ-ιον                                                                                    | ὁ αἰσχ-ιστος, ἡ αἰσχ-ίστη, τὸ αἰσχ-ιστον                                                                                                                      |
| ὁ ἐχθρός, ἡ ἐχθρά, τὸ ἐχθρόν      | ὁ ἢ ἐχθ-ίων, τὸ ἐχθ-ιον<br>ὁ ἐχθρότερος, ἡ ἐχθροτέρα, τὸ ἐχθρότερον                                          | ὁ ἐχθ-ιστος, ἡ ἐχθ-ίστη, τὸ ἐχθ-ιστον<br>ὁ ἐχθρότατος, ἡ ἐχθροτάτη, τὸ ἐχθρότατον                                                                             |
| ὁ ἡδύς, ἡ ἡδεῖα, τὸ ἡδύ           | ὁ ἢ ἡδ-ίων, τὸ ἡδ-ιον                                                                                        | ὁ ἡδ-ιστος, ἡ ἡδ-ίστη, τὸ ἡδ-ιστον                                                                                                                            |
| ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν         | ὁ ἢ καλλ-ίων, τὸ κάλλ-ιον                                                                                    | ὁ κάλλ-ιστος, ἡ καλλ-ίστη, τὸ κάλλ-ιστον                                                                                                                      |
| ὁ μέγας, ἡ μεγάλη, τὸ μέγα        | ὁ ἢ μείζων, τὸ μείζον                                                                                        | ὁ μέγ-ιστος, ἡ μεγ-ίστη, τὸ μέγ-ιστον                                                                                                                         |
| ὁ ῥάδιος, ἡ ῥαδία, τὸ ῥάδιον      | ὁ ἢ ῥά-ων, τὸ ῥᾶ-ον                                                                                          | ὁ ῥᾶ-στος, ἡ ῥά-στη, τὸ ῥᾶ-στον                                                                                                                               |
| ὁ ταχύς, ἡ ταχεῖα, τὸ ταχύ        | ὁ ἢ θάπτ-ων, τὸ θᾶπτ-ον                                                                                      | ὁ τάχ-ιστος, ἡ ταχ-ίστη, τὸ τάχ-ιστον                                                                                                                         |
| ὁ ἀγαθός, ἡ ἀγαθή, τὸ ἀγαθόν      | ὁ ἢ ἀμείν-ων, τὸ ἄμειν-ον<br>ὁ ἢ βέλτ-ίων, τὸ βέλτ-ιον<br>ὁ ἢ κρεῖττ-ων, τὸ κρεῖττ-ον<br>ὁ ἢ λῶ-ων, τὸ λῶ-ον | ὁ ἄρ-ιστος, ἡ ἄρ-ίστη, τὸ ἄρ-ιστον<br>ὁ βέλτ-ιστος, ἡ βέλτ-ίστη, τὸ βέλτ-ιστον<br>ὁ κράτ-ιστος, ἡ κρατ-ίστη, τὸ κράτ-ιστον<br>ὁ λῶ-στος, ἡ λῶ-στη, τὸ λῶ-στον |
| ὁ κακός, ἡ κακή, τὸ κακόν         | ὁ ἢ κακ-ίων, τὸ κάκ-ιον<br>ὁ ἢ χεῖρ-ων, τὸ χεῖρ-ον                                                           | ὁ κάκ-ιστος, ἡ κακ-ίστη, τὸ κάκ-ιστον<br>ὁ χεῖρ-ιστος, ἡ χειρ-ίστη, τὸ χεῖρ-ιστον                                                                             |
| ὁ μακρός, ἡ μακρά, τὸ μακρόν      | ὁ μακρότερος, ἡ μακροτέρα, τὸ μακρότερον                                                                     | ὁ μακρότατος, ἡ μακροτάτη, τὸ μακρότατον<br>ὁ μήκ-ιστος, ἡ μηκ-ίστη, τὸ μήκ-ιστον                                                                             |
| ὁ μικρός, ἡ μικρά, τὸ μικρόν      | ὁ μικρότερος, ἡ μικροτέρα, τὸ μικρότερον<br>ὁ ἢ ἐλλάττ-ων, τὸ ἔλλαττ-ον<br>ὁ ἢ ἥττ-ων, τὸ ἥττ-ον             | ὁ μικρότατος, ἡ μικροτάτη, τὸ μικρότατον<br>ὁ ἐλάχ-ιστος, ἡ ἐλαχ-ίστη, τὸ ἐλάχ-ιστον<br>ὁ ἥκ-ιστος, ἡ ἥκ-ίστη, τὸ ἥκ-ιστον<br>(σπάνιο)<br>ἥκιστα (ἐπίρρημα)   |
| ὁ ὀλίγος, ἡ ὀλίγη, τὸ ὀλίγον      | ὁ, ἡ μείων, τὸ μείον                                                                                         | ὁ ὀλίγ-ιστος, ἡ ὀλιγ-ίστη, τὸ ὀλίγ-ιστον                                                                                                                      |
| ὁ πολὺς, ἡ πολλή, τὸ πολὺ         | ὁ, ἡ πλείων, τὸ πλέον                                                                                        | ὁ πλείστος, ἡ πλείστη, τὸ πλείστον                                                                                                                            |

#### ΠΛΗΡΗΣ ΚΛΙΣΗ ΑΝΩΜΑΛΟΥ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΟΥ

#### Ενικός αριθμός

| Ονομ. | ὁ   | ἡ   | κακίων        | τό  | κάκιον   |
|-------|-----|-----|---------------|-----|----------|
| Γεν.  | τοῦ | τῆς | κακίονος      | τοῦ | κακίονος |
| Δοτ.  | τῷ  | τῇ  | κακίονι       | τῷ  | κακίονι  |
| Αιτ.  | τόν | τήν | κακίονα/κακίω | τό  | κάκιον   |
| Κλητ. | (ὦ) |     | κάκιον        | (ὦ) | κάκιον   |

#### Πληθυντικός αριθμός

| Ονομ. | οἱ   | αἱ   | κακίονες/κακίους | τά   | κακίονα/κακίω |
|-------|------|------|------------------|------|---------------|
| Γεν.  | τῶν  |      | κακίωνων         | τῶν  | κακίωνων      |
| Δοτ.  | τοῖς | ταῖς | κακίοσι(ν)       | τοῖς | κακίοσι       |
| Αιτ.  | τούς | τάς  | κακίονας/κακίους | τά   | κακίονα/κακίω |
| Κλητ. | (ὦ)  |      | κακίονες/κακίους | (ὦ)  | κακίονα/κακίω |

Για τον σχηματισμό των περιφραστικών παραθετικών χρησιμοποιούμε:

- για τον συγκριτικό βαθμό το επίρρημα **μᾶλλον** εμπρός από τον θετικό.
- για τον υπερθετικό το επίρρημα **μάλιστα**, εμπρός από τον θετικό.

| θετικός    | συγκριτικός       | υπερθετικός        |
|------------|-------------------|--------------------|
| ὁ σοφός    | ὁ μᾶλλον σοφός    | ὁ μάλιστα σοφός    |
| ὁ ἐπιμελής | ὁ μᾶλλον ἐπιμελής | ὁ μάλιστα ἐπιμελής |

Όλα τα επίθετα που σχηματίζουν μονολεκτικά παραθετικά σχηματίζουν παράλληλα και περιφραστικά παραθετικά.

Κάποια **μονοκατάληκτα** επίθετα που χρησιμοποιούνται και ως ουσιαστικά σχηματίζουν τα παραθετικά τους μόνο περιφραστικά, π.χ.

| θετικός     | συγκριτικός        | υπερθετικός         |
|-------------|--------------------|---------------------|
| ὁ εἴρων     | ὁ μᾶλλον εἴρων     | ὁ μάλιστα εἴρων     |
| ὁ ἔνδακρυς  | ὁ μᾶλλον ἔνδακρυς  | ὁ μάλιστα ἔνδακρυς  |
| ὁ εὐελπὶς   | ὁ μᾶλλον εὐελπὶς   | ὁ μάλιστα εὐελπὶς   |
| ὁ κόλαξ     | ὁ μᾶλλον κόλαξ     | ὁ μάλιστα κόλαξ     |
| ὁ ὕβριστής  | ὁ μᾶλλον ὕβριστής  | ὁ μάλιστα ὕβριστής  |
| ὁ φιλόγελως | ὁ μᾶλλον φιλόγελως | ὁ μάλιστα φιλόγελως |

Οι **μετοχές** σχηματίζουν τα παραθετικά τους μόνο περιφραστικά.

| θετικός     | συγκριτικός        | υπερθετικός         |
|-------------|--------------------|---------------------|
| ὁ δυνάμενος | ὁ μᾶλλον δυνάμενος | ὁ μάλιστα δυνάμενος |
| ὁ συμφέρων  | ὁ μᾶλλον συμφέρων  | ὁ μάλιστα συμφέρων  |

## ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

Παραθετικά σχηματίζουν τα:

### 1. επιρρήματα σε -ως που παράγονται από επίθετα:

δίκαιος > δικαίως      σοφός > σοφῶς      ἀληθής > ἀληθῶς      σώφρων > σωφρόνως  
ἡδὺς > ἡδέως      καλός > καλῶς

| θετικός  | συγκριτικός   | υπερθετικός  |
|----------|---------------|--------------|
| δικαίως  | δικαιότερον   | δικαιότατα   |
| σοφῶς    | σοφώτερον     | σοφώτατα     |
| ἀληθῶς   | ἀληθέστερον   | ἀληθέστατα   |
| σωφρόνως | σωφρονέστερον | σωφρονέστατα |
| ἡδέως    | ἡδιον         | ἡδιστα       |
| καλῶς    | κάλλιον       | κάλλιστα     |

Τα παραπάνω παραθετικά σχηματίζονται ως εξής:

α) Ο συγκριτικός βαθμός σχηματίζεται από τον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου, παίρνοντας την κατάληξη από το ουδέτερο, ενικό αριθμό, αιτιατική·

αρχαία ελληνικά γ' γυμνασίου

β) ο υπερθετικός βαθμός σχηματίζεται από τον υπερθετικό βαθμό του επιθέτου, παίρνοντας την κατάληξη από το ουδέτερο, πληθυντικό αριθμό, αιτιατική.

|          | θετικός | συγκριτικός  | υπερθετικός  |
|----------|---------|--------------|--------------|
| επίθετο  | σοφός   | τὸ σοφώτερον | το σοφώτατον |
| επίρρημα | σοφῶς   | σοφώτερον    | σοφώτατα     |

## 2. Τα επιρρήματα:

| θετικός | συγκριτικός | υπερθετικός          |
|---------|-------------|----------------------|
| εὖ      | ἄμεινον     | ἄριστα               |
|         | βέλτιον     | βέλτιστα             |
|         | κρεῖττον    | κράτιστα             |
| ὀλίγον  | μείον       | ὀλίγιστα             |
|         | ἐλάττον     | ἐλάχιστα             |
|         | ἥττον       | ἥκιστα               |
| πολὺ    | πλέον       | πλεῖστα (ἢ πλεῖστον) |
| μάλα    | μᾶλλον      | μάλιστα              |

## 3. Μερικά τοπικά επιρρήματα που παίρνουν παραθετικές καταλήξεις -τέρω, -τάτω:

| θετικός         | συγκριτικός | υπερθετικός |
|-----------------|-------------|-------------|
| ἄνω             | ἄνωτέρω     | ἄνωτάτω     |
| ἄπωθεν (μακριά) | ἄπωτέρω     | ἄπωτάτω     |
| ἐγγὺς (κοντά)   | ἐγγυτέρω    | ἐγγυτάτω    |
|                 | ἐγγύτερον   | ἐγγύτατα    |
|                 | ἐγγιον      | ἐγγιστα     |
| ἔξω             | ἐξωτέρω     | ἐξωτάτω     |
| ἔσω (και εἴσω)  | ἐσωτέρω     | ἐσωτάτω     |
| κάτω            | κατωτέρω    | κατωτάτω    |
| πόρρω           | πορρωτέρω   | πορρωτάτω   |
| πέρα            | περαιτέρω   |             |

## 4. Μερικά χρονικά επιρρήματα με παραθετικές καταλήξεις (αἶ)τερον, (αἶ)τατα

| θετικός    | συγκριτικός | υπερθετικός |
|------------|-------------|-------------|
| πάλαι      | παλαιότερον | παλαιάτατα  |
| πρῶι       | πρωιαίτερον | πρωιαίτατα  |
|            | πρωαίτερον  | πρωαίτατα   |
| ὀψέ (αργά) | ὀψιαίτερον  | ὀψιαίτατα   |

## Περιφραστικά παραθετικά επιρρημάτων.

Τα παραθετικά των επιρρημάτων εκφέρονται μερικές φορές περιφραστικά με τα **μᾶλλον**, **μάλιστα** και τον θετικό βαθμό του επιρρήματος, π.χ.

| θετικός | συγκριτικός  | υπερθετικός   |
|---------|--------------|---------------|
| σαφῶς   | μᾶλλον σαφῶς | μάλιστα σαφῶς |
| ἡδέως   | μᾶλλον ἡδέως | μάλιστα ἡδέως |

**ΑΣΚΗΣΗ 1 : Να συμπληρωθούν στην ίδια πτώση οι άλλοι βαθμοί :**

| ΘΕΤΙΚΟΣ | ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ      | ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ  |
|---------|------------------|--------------|
|         | πονηροτέρου      |              |
|         |                  | διασημότατοι |
| δικαίω  |                  |              |
|         | βραχύτερον (ουδ) |              |
|         |                  | εὐγενεστάτων |
|         | τρανοτέροις      |              |
| άπαλούς |                  |              |
|         | όμαλώτεροι       |              |
|         |                  | καθαροτάτους |

**ΑΣΚΗΣΗ 2 : Να συμπληρωθεί η κλίση των παρακάτω παραθετικών :**

|           | ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ      |            |        |        |          |
|-----------|---------------------|------------|--------|--------|----------|
| ΟΝΟΜ      | ὁ/ῆ                 |            |        |        |          |
| ΓΕΝΙΚΗ    | τοῦ/τῆς             | κρείττονος |        |        |          |
| ΔΟΤΙΚΗ    | τῷ/ τῇ              |            |        | μείονι |          |
| ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ | τόν/τήν             |            | ἥττονα |        | καλλίονα |
| ΚΛΗΤΙΚΗ   | ὦ                   |            |        |        |          |
|           | ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ |            |        |        |          |
| ΟΝΟΜΑΣ    | οἱ/αἱ               |            |        |        |          |
| ΓΕΝΙΚΗ    | τῶν                 |            |        |        |          |
| ΔΟΤΙΚΗ    | τοῖς/ταῖς           |            |        |        |          |
| ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ | τούς/τάς            |            |        |        |          |
| ΚΛΗΤΙΚΗ   | ὦ                   |            |        |        |          |

**ΑΣΚΗΣΗ 3 : Να συμπληρώσετε τα κενά, βάζοντας τα επίθετα και τα επιρρήματα στο βαθμό που σας ζητείται.**

1. Ὁ ἥλιος ..... τῆς σελήνης ἐστι . (μέγας,ονομ.ενικού,αρσ.συγκριτικός)

2. .... ἐπολέμησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἢ οἱ Πέρσαι . (γενναίως, συγκριτικός).
3. Οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἀνείλοντο τοὺς ..... ὑπὲρ τῆς πατρίδος γενομένους. (ἀγαθός, ἐπίρρημα, υπερθετικός)
4. Ἀγάπα τὴν πατρίδα ..... ἢ τοὺς γονέας. ( μάλα, συγκριτικός).
5. Κροῖσος ἐνόμιζεν εἶναι ..... Σόλωνος. (εὐτυχής, ονομ.ενικού, αρσ.συγκριτικός) .
- 6.Οἱ Ἀθηναῖοι τῷ Ἀντιόχῳ ἐβοήθουν .....ναυσί (πολύς, δοτ. πληθ. συγκριτικός)
- 7.Οὐδὲν κτῆμα ἐστὶ ..... τῆς ἀρετῆς . ( σεμνός, αιτ. ενικού, ουδ. συγκριτικός).

#### **ΑΣΚΗΣΗ 4 : Να εντοπίσετε τους όρους της σύγκρισης στις παρακάτω προτάσεις**

- 1.Οἱ ἀθληταὶ γίνονται κρείττονες ἰδιωτῶν.
- 2.Ὁφθαλμοὶ εἰσι πιστότεροι μάρτυρες τῶν ὥτων.
- 3.Οὐκ ἐστὶν μεῖζον κακὸν ἀναρχίας.
4. Λύσανδρός ἐστιν ἐμπειρότερος ἢ Κόνων.
- 5.Τοῖς τυράννοις ἐστὶν κτήματα πλείω ἢ τοῖς ἰδιώταις.
- 6.Οἱ πολιτευόμενοι δεδοίκασιν (=φοβούνται) τὸν ψόγον μᾶλλον ἢ τὸν νόμον.
- 7.Οὐκ ἔχω λόγους βελτίονας ἔργων.
8. Διόνυσος κρείττων ἐστὶν Σατύρων.
9. Ἐπαινῶ τοὺς νεωτέρους μᾶλλον ἢ τοὺς γεραιτέρους.
10. Οὐκ ἔστι τοῖς τέκνοις οὐδὲν ἥδιον τῆς μητρὸς.

#### **ΑΣΚΗΣΗ 5 : Να εντοπίσετε τα επίθετα στις παρακάτω προτάσεις και να γράψετε τους άλλους βαθμούς στην πτώση, τον αριθμό και το γένος που βρίσκονται.**

- α) Ἦσαν γάρ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ ἱππεῖς ὠφέλιμοι.
- β) Τύραννος ἐστὶ ἐχθρὸς τῆς ἐλευθερίας.
- γ) Ἡ ἀρετὴ σεμνοτέρα τῆς κακίας ἐφαίνετο.
- δ) Το φυλάττειν τα ἀγαθὰ χαλεπώτερον τοῦ κτήσασθαι ἐστίν.
- ε) Ὁ ἔπαινος κρείττων πολλῶν χρημάτων ἐστίν.

στ) Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, τὰ δίκαια ποιῶν ἥκιστ' ἂν τὸν ἁμαρτάνοντα μιμοίμην.

ζ) Ἀμεινον εἶναι σὺν τῷ σῶ ἀγαθῷ τὰς τιμωρίας ποιεῖσθαι.

η) Ἐκινδύνευσεν ἂν ἡ πόλις αἰσχιστα παθεῖν.

**ΑΣΚΗΣΗ 6 :** Να συμπληρώσετε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με τον τύπο των παραθετικών που δίνεται στην παρένθεση.

α) Ἐπεὶ ἔδει ἀποχωρεῖν, πολλῶν καὶ..... (χαλεπός, γεν. πληθ. ουδ. θετικός βαθμός) χωρίων ἐπελάβοντο.

β) Αἱ ἐνέργειαι καὶ αἱ ἀρεταί.....(μόνιμος, ονομ. πληθ. θηλ. συγκριτικός βαθμός) γὰρ καὶ τῶν ἐπιστημῶν εἰσίν.

γ) Τοῖς μέλλουσιν χρῆσθαι καὶ.....(ράδιος, αιτ. πληθ. αρσ. υπερθετικός βαθμός) συνιδεῖν, ἔπειτα ..... (δίκαιος, αιτ. πληθ. αρσ. υπερθετικός βαθμός)

δ) Τοὺς μὲν γὰρ..... (πονηρός, αιτ. πληθ., αρσ. θετικός βαθμός) οὐ μὴ ποτε.....(ἀγαθός, αιτ. πληθ. αρσ. συγκριτικός βαθμός) ποιήσετε.

ε) Μὲν γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν..... (ἀρχαῖος, αιτ. εν., θηλ. υπερθετικός βαθμός) εἶναι καὶ .....(μέγας, αιτ. εν., θηλ. υπερθετικός βαθμός) καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις.

στ) Ὁ λόγος δηλοῖ, ὅτι τοσοῦτον..... (ἰσχυρός, αιτ. εν. θηλ. συγκριτικού βαθμού) ἐστὶν ἡ ὁμόνοια.

**ΑΣΚΗΣΗ 7 :** Να γράψετε τα παρακάτω παραθετικά στην ίδια πτώση στον άλλο αριθμό.

τῶν γεναίων (αρσ.)

τοῖς βελτίοσι (ουδ.)

το χειρὸν (ουδ.)

ἡ ἀληθεστέρα (θηλ.)

τούς λαλίστατους (αρσ.)

τοῖς παλαιότατοις (αρσ.)

αἱ πλείονες (θηλ.)

τό θᾶπτον (ουδ.).

**ΑΣΚΗΣΗ 8 :** Να μετατρέψετε τα επίθετα στο συγκριτικό βαθμό και να τα κλίνεται στον αριθμό που ζητείται:

- α) **ταχύς** στον ενικό αριθμό του αρσενικού γένους.
- β) **καλός** στον πληθυντικό αριθμό του θηλυκού γένους.
- γ) **ράδιος** στον ενικό αριθμό του ουδετέρου γένους.
- δ) **πολύς** στον πληθυντικό αριθμό του ουδετέρου γένους.

**ΑΣΚΗΣΗ 9 :** Να αναγνωρίσετε τα παρακάτω παραθετικά, αντιστοιχίζοντας τους τύπους της στήλης Α με τον κατάλληλο τύπο της στήλης Β.

|                  |                                                   |
|------------------|---------------------------------------------------|
| α) τό νεώτερον   | Ονομ. εν. αρσενικού γένους – υπερθετικός βαθμός   |
| β) εὔ            | Δοτ. πληθ. θηλυκού γένους – συγκριτικός βαθμός    |
| γ) τοῖς μείζοσι  | επίρρημα θετικού βαθμού                           |
| δ) ὁ γεναιότατος | επίρρημα υπερθετικού βαθμού.                      |
| ε) ἥκιστα        | Αιτ. ενικού ουδετέρου γένους – συγκριτικός βαθμός |
| στ) ταῖς κακίοσι | Δοτ. πληθ. αρσενικού γένους – υπερθετικός βαθμός  |

**ΑΣΚΗΣΗ 10 :** Στο παρακάτω κείμενο να εντοπίσετε τα επίθετα και τα επιρρήματα και να γράψετε τα παραθετικά τους.

Ταῦτα καὶ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, τὸν καλὸν κάγαθόν πολίτην ἔδει, ὧν κατορθουμένων μὲν μεγίστοις ἀναμφισβητήτως ὑπῆρχεν εἶναι καὶ τὸ δικαίως προσῆν, ὥς ἑτέρως δὲ συμβάντων τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν περίεστι καὶ τὸ μηδένα μέμφεσθαι τὴν πόλιν μηδὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν τύχην κακίζειν τὴν οὕτω τὰ πράγματα κρίνασαν· καίτοι ταύτης τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐπιμελείας, Αἰσχίνη, εἴπερ ἐκ ψυχῆς δικαίας ἐγίνετο καὶ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα προηρημένης, τοὺς καρποὺς ἔδει γενναίους καὶ καλοὺς καὶ πᾶσιν ὠφελίμους εἶναι, συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημάτων, ἐμπορίου κατασκευὴν, νόμων συμφερόντων θέσεις, τοῖς ἀποδειχθεῖσιν ἐχθροῖς ἐναντιώματα.

Δημοσθένης, *Περί του Στεφάνου*, (18) 306, 309.

## Ε Π Ι Ρ Ρ Η Μ Α Τ Ι Κ Ο Ι      Π Ρ Ο Σ Δ Ι Ο Ρ Ι Σ Μ Ο Ι

- Προσδιορίζουν επιρρηματικά το ρήμα , αλλά (σπανιότατα) και άλλους όρους της προτάσεως .
- Εκφέρονται με :
  - α) ένα επίρρημα ( τόπου , χρόνου , ποσού , τρόπου ) π.χ 'Αποπλέομεν αύριον .
  - β) έναν εμπρόθετο προσδιορισμό π.χ 'Αφίκετο εις Δελφούς .
- και δηλώνουν πολλές σχέσεις : τόπο , χρόνο , όργανο , τρόπο , μέσο , αιτία , ύλη, σκοπό , συνοδεία, καταγωγή, προέλευση , συνοδεία , αναφορά , κατάσταση , συμφωνία, διανομή, προσθήκη, υπεράσπιση , αντιπροσωπευση , χάρη, προτίμηση , σύγκριση , ωφέλεια , βοήθεια , προσέγγιση, επιστασία, υπέρβαση , εξάρτηση , όρο , τάξη , διαφορά , εναντιότητα , συνεργασία , ασχολία , χωρισμό , εξαίρεση ,όριο , κατεύθυνση (απλή ή εχθρική ) το εναντίον, το ενώπιον , το μεταξύ , το τέρμα .
- γ) Μια επιρρηματική μετοχή . ( χρονική , αιτιολογική, υποθετική , εναντιωματική , τελική, τροπική) π.χ Κώνωψ ἐλθὼν προς λέοντα ἔλεξε.
- δ) Μια επιρρηματική πρόταση . ( χρονική , αιτιολογική , υποθετική, εναντιωματική , τελική, συμπερασματική , αναφορική επιρρηματική ).π.χ Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν λελύσθαι τὰς σπονδὰς ,διότι εἰς χεῖρας ἦλθον .
- ε) επιρρηματικό ή προληπτικό κατηγορούμενο, πχ Ἀνήγοντο οἱ Ἀθηναῖοι πελάγιοι ( επιρ κατηγ τόπου)
- στ) απαρέμφατο του σκοπού ή της αναφοράς, πχ ἄξιός παθεῖν
- ζ) Ένα όνομα ουσιαστικό σε πλάγια πτώση ( γενική, δοτική, αιτιατική)

### I) ΠΛΑΓΙΕΣ ΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΥΝ ΡΗΜΑΤΑ-ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΛΑΓΙΩΝ ΠΤΩΣΕΩΝ .

#### Α' ΓΕΝΙΚΗ

1. Χρόνου : π.χ Οὐ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας ἤξει .
2. Αιτίας : π.χ Τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων ὀργίζεται .
3. Ποσού : π.χ Πόσου διδάσκει Εὐηνος ;

#### Β' ΔΟΤΙΚΗ

1. Τόπου : π.χ Ἐνίκησεν Ἴσθμοϊ καί Νεμέα .
2. Χρόνου : π.χ Τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ τόν ποταμόν .
3. Ὁργανον : π.χ Τῇ βακτηρίᾳ τήν θυράν ἔκρουε .
4. Αιτίας : ( συνήθως με ρήματα ψυχικού πάθους ) π.χ Λιμῶ ἀπέθανεν
5. Τρόπου . π.χ Βία εἶλον τήν πόλιν .
6. Ποσού .( συνήθως με επίθετα και επιρρήματα συγκριτικού βαθμού) π.χ Πολλῶ μεῖζον ἔστι
7. Συνοδείας : π.χ Ἀθηναῖοι ἦλθον ναυσίν τριάκοντα .
8. Αναφοράς : π.χ Ἄνθρωπος συνέσει ὑπερέχει τῶν ζώων .

#### Γ' ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ

1. Ποσού (χρόνου) : π.χ Αἰ σπονδαί ἐνιαυτόν ἔσσονται .
2. Ποσού (τόπου) : π.χ Ἀπέχει Πλαταιά Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα .
3. Αιτίας : π.χ Τί τινεκάδε ἀφῖξαι , ὧ Κρίτων ;
4. Σκοπού : π.χ Ἑρωτῶντο ὅ,τι ἦκοιεν .
5. Αναφοράς : π.χ Ἀλγεῖ τόν δάκτυλον .
6. Τρόπου : π.χ Γίνεται τοῦτον τόν τρόπον .

### II) ΠΛΑΓΙΕΣ ΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΥΝ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ Η ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

#### Α' ΓΕΝΙΚΗ

1. Διαιρετική : π.χ Πολλαχοῦ τῆς γῆς .
2. Αναφοράς . π.χ Πῶς ἔχει παιδείας ;
3. Χωρισμού : π.χ Ἐξω τῆς πόλεως .
4. Αντικειμενική : π.χ Ἀξίως λόγου .
5. Με τα προθετικά επιρρήματα : ἐντός , ἐγγύς , ὅπισθεν , μεταξύ , ἐναντίον . π.χ Μεταξύ τῶν ἀνθρώπων .
6. Αιτίας (από επιφωνήματα ) . π.χ Φεῦ τῆς ἀνοίας .

#### Β' ΔΟΤΙΚΗ

1. Αντικειμενική : π.χ Ὅμοίως ἐκείνῳ .
2. Με τα προθετικά επιρρήματα : ἅμα , ὁμοῦ . π.χ Ἄμα τῷ κακῷ .

#### Γ' ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ

1. Σε όρκους με τα μόρια : νή , μά . Νή Δία .

## ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΥΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Να αναγνωρίσετε τα είδη των επιρρηματικών προσδιορισμών (εκφορά, τι δηλώνουν)

| ΠΡΟΤΑΣΗ                                                                           | ΕΚΦΟΡΑ | ΤΙ ΔΗΛΩΝΟΥΝ |
|-----------------------------------------------------------------------------------|--------|-------------|
| 1. Ἄλλο στράτευμα συνελέγετο αὐτῷ ἐν Χερρονήσῳ τόνδε τὸν τρόπον .                 |        |             |
| 2. Κελεύουσι φυλάττεσθαι μή ἡμῖν ἐπιθῶνται τῆς νυκτός οἱ βάρβαροι .               |        |             |
| 3. Ἀθηναῖοι Ἀλκιβιάδην ἐδίωξαν ἀσεβείας .                                         |        |             |
| 4. Ἐπεὶ δε τα ἐν τῇ Λαμψάκῳ κατεστήσατο, ἔπλει ἐπὶ το Βυζάντιον καὶ τὴ Καλχηδόνα. |        |             |
| 5. Δωριεῖς ὀγδοηκοστῷ ἔτει μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν Πελοπόννησον ἔσχον .             |        |             |
| 6. Αἱ μάχαι κρίνονται μᾶλλον ταῖς ψυχαῖς ἢ ταῖς τῶν σωμάτων ῥώμας .               |        |             |
| 7. Πολλῷ κρεῖττον ἐστὶ ἐμφανὲς φίλος ἢ χρυσός ἀφανής .                            |        |             |
| 8. Ὁ μὲν δὴ Δερκυλίδας ἐφ' Ἑλλησπόντου ἐπορεύετο .                                |        |             |
| 9. Πρὸς τι ταῦτα με ἐρωτᾷς ;                                                      |        |             |
| 10. Κῦρος ἐξῆλθε ἐκ τῶν βασιλείων δευτεραῖος.                                     |        |             |
| 11. Ἡ πόλις νόμοις διοικεῖται.                                                    |        |             |
| 12. Οἱ πολέμιοι ἐπέρχονται κραυγῇ πολλῇ                                           |        |             |
| 13. Οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθον ναυσὶ τριάκοντα.                                            |        |             |
| 14. Δειλία καὶ ἀνανδρία ἔλειπον τὴν τάξιν.                                        |        |             |
| 15. Πέμπτη δὲ ἡμέρᾳ ἐξέπλευσαν.                                                   |        |             |
| 16. Τοιούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐτείχισαν τὴν πόλιν.                             |        |             |
| 17. Τῇ σάλπιγγι σιωπὴ ὑπεσημάνθη.                                                 |        |             |
| 18. Οἱ πολέμιοι νυκτός ἐπορεύοντο.                                                |        |             |
| 19. Χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασι.                                           |        |             |
| 20. Ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἕλληνες.                                              |        |             |
| 21. Θράσυλλος εἰς Ἀθήνας ἔπλευσεν ταῦτα ἀγγελῶν.                                  |        |             |

